МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
КОЛЕДЖ

ЦИКЛОВА КОМІСІЯ ПРАВОЗНАВЧИХ ДИСЦИПЛІН

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ПРАВОЗНАВСТВА»

Розробник: Доманчук А.Д.,
викладач циклової комісії правознавчих дисциплін

Чернівці
2016

ЗМІСТ

Вступ_____3
Мета та завдання навчальної дисципліни_____4
Інформаційний обсяг навчальної дисципліни_____ 6
Загальні методичні рекомендації_____ 10
Умови складання заліку з основ правознавства_____ 11
Методичні рекомендації студентам під час виконання контрольних робіт_____14
Перелік тем доповідей та рефератів з навчальної дисципліни «Основи правознавства»__15
Розв'язування та перевірка розв'язувань ситуаційних задач з основ правознавства_____ 17
Юридичні задачі для самостійного вирішення_____ 18
Список рекомендованої літератури_____ 28

ВСТУП

На сучасному етапі життєдіяльності суспільства будь-яка свідома людина розуміє актуальність та значущість процессу побудови громадянського суспільства та правової держави в Україні. Але він, насамперед, передбачає необхідність формування нового, вищого рівня правової свідомості та правової культури. Отже, великого значення набуває правове виховання, адже без глибоких знань права та законодавства, прав, свобод та обов'язків людини і громадянина, еволюційний та ефективний розвиток жодного суспільства стає неможливим.

Підвищення рівня правових знань у населення України можливе лише за умови системного та повсякденного, професійно організованого правового виховання, що здійснюється з використанням усіх його форм, у тому числі й за допомогою найновішої та досконалої юридичної літератури.

До того ж особливої актуальності пізнання основ правознавства набуває з огляду на проведення правової реформи, у процесі якої планується прийняття багатьох нових законів, створення ефективної національної правової системи, що дасть змогу Україні інтегруватися в Європейське правове поле, сформувати ефективні інститути громадянського суспільства та побудувати дійсно демократичну, соціальну, правову державу. Але реалізація цих та інших аналогічних завдань передбачає високий рівень правових знань, умінь та навичок.

Основи правознавства є однією з провідних навчальних дисциплін у системі підготовки майбутніх фахівців до професійного життя. Його вивчення передбачає, крім лекцій, проведення практичних занять, написання контрольних робіт та рефератів, а також здавання заліку.

Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів підготовлено з метою надання у першу чергу допомоги студентам, які навчаються за спеціальністю «Фінанси і кредит» та «Обслуговування програмних систем і комплексів», у вивченні основ права.

Посібник відповідає програмі курсу «Основи правознавства».

Разом з тим зміст методичних вказівок виходить за традиційні межі. У посібнику розширено зміст методичних вказівок шляхом аналізу не тільки діючого законодавства України, а й аналізу актуальних проблем сьогодення у правовому регулюванні суспільного життя. Окреслено багато дискусійних питань, що потребують вирішення.
Подано загальні методичні вказівки, список літератури, задачі для самостійного розв'язання.

Обсяг питань, що вивчаються, досить великий. Українське законодавство нараховує значну кількість нормативно-правових актів. Студенти повинні в них орієнтуватися, знати найбільш важливі ключові норми, розуміти їхній зміст та зв'язок з іншими нормами, уміти їх знайти та застосовувати у конкретній життєвій ситуації. Однак слід врахувати, що саме по собі читання нормативно-правового акта - заняття малоефективне, якщо не поєднувати його з вивченням наукових джерел.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: суспільні відносини, що регулюються нормами конституційного права України, адміністративного права України, кримінального права України, фінансового права України, цивільного та сімейного права України, трудового права України, господарського права України та основ організації судових та правоохоронних органів, судочинства в Україні, а також основ теорії держави і права

Міждисциплінарні зв'язки: Історія України, Соціологія, Економічна теорія, Основи філософських знань.

Програма навчальної дисципліни складається з двох змістових модулів:

1. Публічне право.
2. Приватне та процесуальне право.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Основи правознавства» полягає у досягненні поглибленого відповідного рівня правової свідомості абітурієнтів, у формуванні особистості майбутніх спеціалістів, у вивченні особливостей теорії держави і права, конституційного права України, адміністративного права України, Кримінального права України, Фінансового права України, цивільного і сімейного права України, трудового права України, господарського права України, організації судових і правоохоронних органів України та судочинства в Україні.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Основи правознавства» є:

– вивчення загальних положень та основ теорії держави і права, конституційного права України, адміністративного права України, кримінального права України, фінансового права України, цивільного та сімейного права України, трудового права України, господарського права України, організації судових і правоохоронних органів в Україні та судочинства в Україні;

– навчити абітурієнтів аналізувати і узагальнювати законодавчі акти та вивчений матеріал;

– правильно застосовувати на практиці норми законодавства.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

– поняття, предмет, методи, систему та джерела конституційного, адміністративного, кримінального, цивільного та сімейного, трудового і господарського права України;

– основи теорії держави і права, конституційного права України, адміністративного права України, кримінального права України, фінансового права України, цивільного та сімейного права України, трудового права України, господарського права України;

– основні положення щодо організації судових і правоохоронних органів в Україні;

– загальні засади судочинства в Україні;

– поняття і організаційні аспекти адміністративного, кримінального, цивільного і господарського процесу.

вміти :

– пояснити особливості основ теорії держави і права, конституційного права України, адміністративного права України, кримінального права України, фінансового права України, цивільного та сімейного права України, трудового права України, господарського права України, організації судових і правоохоронних органів в Україні та судочинства в Україні;

– розв’язувати теоретичні та практичні задачі щодо настання відповідальності за вчинення злочинів та правопорушень в сфері адміністративно-правових відносин, фінансово-правових відносин, цивільно-правових відносин, господарських правовідносин, трудових правовідносин застосовуючи норми Конституції України, Цивільного кодексу України, Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу україни, Кодексу законів про працю України, Сімейного кодексу України, Бюджетного кодексу України, Податкового кодексу України та інших нормативно-правових актів;

– здійснювати аналіз і порівняння норм конституційного права України, адміністративного права України, кримінального права України, фінансового права

України, цивільного та сімейного права України, трудового права України, господарського права України;

– надати характеристику правовій регламентації адміністративного, кримінального, цивільного і господарського процесу.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Публічне право

Тема 1. Основи теорії держави і права

Розвиток науки теорії держави і права в Україні. Місце теорії держави і права в системі юридичних наук. Поняття, суть, об'єкт і предмет загальної теорії держави і права. Походження держави і права. Основні ознаки і визначення держави. Історичні типи держави. Форми держави: монархії і республіки. Види монархій і республік. Форми державного устрою. Форми політичного режиму. Основні функції держави. Система державних органів. Історія виникнення і становлення державності в Україні. Етапи виникнення Української держави.

Поняття правової держави і її основні ознаки. Конституційні основи формування правової держави в Україні. Поняття громадянського суспільства і його співвідношення з правовою державою. Принцип єдності і розподілу державної влади. Поняття і основні ознаки права. Предмет і методи правового регулювання, галузі права та правові інститути. Поняття, структура і види правових норм. Реалізація правових приписів. Соціальна цінність і роль права в суспільстві. Джерела права. Законні і підзаконні акти. Система галузей законодавства. Поняття і структура законодавчого процесу. Поняття, склад і види правовідносин. Загальна характеристика суб'єктів правовідносин. Об'єкти і зміст правовідносин. Підстави виникнення, зміни і припинення правовідносин. Форми реалізації права: виконання, дотримання, використання і застосування.

Поняття законності і її основні вимоги. Законність і демократія. Законність і правопорядок. Гарантії законності і правопорядку.

Правопорушення, їх види. Склад правопорушення. Юридична відповідальність. Підстави юридичної відповідальності. Види юридичної відповідальності. Завдання і цілі юридичної відповідальності. Роль держави і громадськості в запобіганні правопорушень.

Тема 2. Основи конституційного права України

Поняття та загальна характеристика конституційного права. Історичний аспект розвитку українського конституціоналізму. Конституційне право - правова база національного законодавства України.

Джерела конституційного права України. Загальна характеристика Конституції України як Основного Закону держави. Особливості внесення змін до Конституції України.

Загальні засади конституційного ладу України. Поняття і принципи конституційного ладу України. Основні риси України як суверенної, незалежної, демократичної, соціальної і правової держави. Поділ державної влади на законодавчу, виконавчу і судову. Державні символи України. Основи правового статусу особи в Україні. Поняття і принципи правового статусу людини і громадянина. Людина як найвища соціальна цінність. Громадянство України. Система конституційних прав та свобод громадян. Гарантії здійснення прав і свобод. Основні обов'язки громадян.

Політика України у сфері використання мов. Національна політика України. Міжнародні відносини України.

Виборча система України. Принципи виборчого права.

Верховна Рада України - єдиний орган законодавчої влади в Україні. Склад Верховної Ради України. Повноваження Верховної Ради України. Правовий статус народного депутата України.

Конституційний статус Президента України. Повноваження Президента України.

Кабінет Міністрів України - вищий орган у системі органів виконавчої влади. Порядок формування і повноваження Кабінету Міністрів України.

Місцеві органи виконавчої влади України. Місцеве самоврядування в Україні

Тема 3. Основи адміністративного права України

Поняття, предмет, метод і завдання адміністративного права. Система та джерела адміністративного права. Адміністративне право та державне управління. Принципи державного управління. Функції і методи державного управління. Поняття і система органів державного управління. Поняття і класифікація актів управління. Адміністративно-правові норми та адміністративно-правові відносини.

Органи виконавчої влади, їх система. Державні службовці. Основні принципи державної служби. Правовий статус державних службовців. Класифікація державних службовців.

Громадяни та об'єднання громадян як суб'єкти адміністративного права.

Поняття адміністративного правопорушення. Загальна характеристика Кодексу України про адміністративні правопорушення. Види адміністративних правопорушень. Адміністративний примус та його види. Адміністративна відповідальність. Адміністративні стягнення, їх мета, види та зміст. Органи (посадові особи), які розглядають справи про адміністративні правопорушення. Підвідомчість справ про адміністративні правопорушення. Завдання, принципи та порядок провадження у справах про адміністративні правопорушення. Адміністративне судочинство. Юрисдикція адміністративних судів.

Тема 4. Основи кримінального права України

Основні поняття і система кримінального права України. Джерела кримінального права України. Функції, завдання та принципи кримінального права.

Поняття та ознаки злочину. Співучасть у злочині. Стадії вчинення злочину. Склад злочину.

Злочини проти основ національної безпеки України. Злочини проти життя та здоров’я особи. Злочини проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина. Злочини проти власності. Злочини проти громадської безпеки, довкілля, громадського порядку та моральності. Злочини у сфері господарської діяльності.

Кримінальна відповідальність. Підстави кримінальної відповідальності. Обставини, що виключають злочинність діяння. Добровільна відмова від вчинення злочину.

Поняття і види покарань. Призначення покарання. Звільнення від кримінальної відповідальності і покарання.

Тема 5. Основи фінансового права України

Фінансове право України: поняття та предмет правового регулювання. Система та джерела фінансового права.

Бюджет і бюджетна система. Поняття, ознаки, принципи та функції бюджету. Доходи та видатки бюджету. Правова характеристика бюджетної системи України. Бюджетний процес. Відповідальність за порушення бюджетного законодавства.

Система оподаткування та її значення. Поняття, функції та види податків. Платники податків та види оподаткування. Особливості оподаткування юридичних та фізичних осіб. Відповідальність за порушення законодавства про податки.

Поняття, функції та структура банківської системи України.

Змістовий модуль 2. Приватне та процесуальне право

Тема 6. Основи цивільного та сімейного права України

Поняття, система та джерела цивільного права. Метод цивільно-правового регулювання. Принципи цивільного права. Поняття та структура цивільного законодавства.

Цивільні правовідносини. Підстави виникнення цивільних прав і обов'язків. Здійснення і захист цивільних прав. Суб’єкти цивільного права (держава, фізичні та

юридичні особи). Об’єкти цивільного права. Строки та терміни. Позовна давність.

Цивільно-правова відповідальність – поняття та види.

Загальні положення про право власності та інші речові права. Суб'єкти права власності. Види права власності. Захист права власності.

Право інтелектуальної власності. Авторське право та суміжні права.

Поняття і зміст цивільно-правових зобов'язань. Договір, його значення, зміст і види. Порядок укладення і припинення договорів. Способи забезпечення виконання зобов'язань.

Поняття, предмет, метод і завдання сімейного права. Система та джерела сімейного права. Сімейно-правові норми, їх особливості. Сімейно-правові відносини, їх об’єкт, суб’єкт та особливості. Законодавство про шлюб та сім’ю України, його загальна характеристика. Шлюб. Умови і порядок укладення шлюбу. Шлюбний договір. Недійсність шлюбу. Припинення шлюбу. Права і обов'язки подружжя. Права і обов'язки батьків, дітей та інших членів сім'ї. Правове регулювання шлюбного контракту. Опіка і піклування за законодавством України. Державні органи опіки і піклування. Усиновлення. Патронат над дітьми.

Види актів цивільного стану.

Тема 7. Основи трудового права України

Поняття, предмет та метод трудового права України. Джерела трудового права. Поняття та класифікація суб’єктів трудового права. Поняття та ознаки трудових правовідносин.

Загальна характеристика колективних договорів та угод. Сторони колективного договору (угоди) і порядок його укладення. Зміст колективного договору (угоди) і контроль за його виконанням. Відповідальність за порушення колективного договору (угоди).

Загальна характеристика законодавства про зайнятість населення.

Трудовий договір. Сторони і зміст трудового договору. Контракт як різновидність трудового договору. Загальний порядок укладення трудового договору. Форми і строки трудового договору. Розірвання трудового договору з ініціативи працівника. Розірвання трудового договору з ініціативи власника або уповноваженого ним органу.

Робочий час і час відпочинку. Заробітна плата. Трудова дисципліна та способи її забезпечення. Трудові спори. Строки і порядок розгляду трудових спорів. Органи по розгляду трудових спорів. Виконання рішень по трудових спорах. Колективні трудові спори і порядок їх розгляду.

Тема 8. Основи господарського права України

Поняття, предмет, метод, система і джерела господарського права. Поняття та види суб’єктів господарського права.

Підприємництво в Україні: поняття, суб’єкти, обмеження. Ліцензування певних видів господарської діяльності. Поняття, ознаки, види, організаційно-правові форми та державна реєстрація підприємств. Поняття та види господарських товариств. Правове становище об’єднань підприємств. Фізична особа – підприємець. Особливості правового регулювання окремих видів господарської діяльності. Захист прав суб’єктів господарської діяльності.

Поняття, ознаки та класифікація господарських договорів. Порядок укладання господарських договорів.

Ліквідація юридичних осіб.

Господарські правопорушення: поняття і види. Господарсько-правова відповідальність. Господарсько-правові санкції.

Тема 9. Організація судових та правоохоронних органів

Правосуддя в Україні. Поняття, основні ознаки та принципи. Поняття судочинства. Судова влада в Україні. Суди загальної юрисдикції. Конституційний Суд України.

Поняття правоохоронної діяльності її ознаки. Органи прокуратури. Напрями діяльності.

Правовий статус органів внутрішніх справ.

Правовий статус органів служби безпеки.

Правовий статус податкової міліції.

Органи з виявлення та розслідування злочинів.

Поняття правозахисної діяльності.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини.

Юстиція України. Нотаріат в Україні. Адвокатура в Україні.

Тема 10. Судочинство в Україні

Правова характеристика Кодексу адміністративного судочинства України, як основного джерела адміністративно-процесуального права України. Організація адміністративного процесу.

Поняття, предмет, метод, завдання та особливості кримінально-процесуального права. Правова характеристика кримінально-процесуального кодексу України, як основного джерела кримінально-процесуального права України. Організація кримінального процесу. Порушення кримінальної справи. Судове слідство.

Правова характеристика господарсько-процесуального кодексу України, як основного джерела господарсько-процесуального права України Організація господарського процесу.

Поняття цивільного процесу. Правова характеристика цивільно-процесуального кодексу України, як основного джерела цивільно-процесуального права України Організація цивільного процесу. Особливості позовного провадження. Апеляційне та касаційне провадження.

ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Приступаючи до вивчення основ правознавства, студент повинен учитися юридично мислити, самостійно, без «підказки» коментарів, довідників, оцінювати ту або іншу правову ситуацію (наприклад, при вирішенні задач). Більше уваги потрібно приділяти навчальній, монографічній літературі, статтям у наукових журналах.

Готуючись до виконання контрольної роботи, треба:

1. уважно ознайомитися з питаннями, що пропонуються до виконання за варіантом та списком рекомендованих літературних джерел;
2. опрацювати нормативно-правові акти з цих питань;
3. законспектувати одну або дві наукові праці з рекомендованого списку літератури;
4. використовуючи вивчений матеріал, вирішити задачі, вказані викладачем.

Розкриваючи теоретичні питання, студенти повинні прагнути до максимально повного і чіткого викладу всіх проблем, що досліджуються. При цьому важливо показати діалектику їхнього розвитку, розкрити відмінності в трактуванні розглядуваних положень, провести порівняльний аналіз питань, що висвічуються у відповідних розділах різних підручників і в спеціальній літературі.

Аналізуючи зміст правових норм, студенти мають в обов'язковому порядку давати точні і конкретні посилання на відповідні нормативно-правові акти: вказувати, коли і ким вони прийняті, відповідні статті (пункти, підпункти та ін.). При цьому студенти повинні звертатися безпосередньо до нормативно-правових актів, а не викладати їх зміст за навчальною, довідковою або популярною літературою. Використовуючи коментар до законодавства, необхідно розмежовувати текст коментарю від тексту самого нормативно-правового акта.

Конспектування літератури не повинне носити характер механічного переписування. Літературне джерело треба обов'язково заздалегідь прочитати, не конспектуючи. Потім потрібно «пробігти» очима текст і занотувати цікаві фрагменти у вигляді цитат або своїми словами, посилаючись кожного разу на сторінку. Важливо, щоб законспектований матеріал незалежно від його обсягу був достатній за смисловим змістом і логічно завершений.

Вирішуючи практичні завдання (казуси), потрібно давати відповіді на поставлені питання, повні і обґрунтовані як нормативно, так і логічно. Потрібно уважно розібрати всі елементи задачі. Логічному і нормативному обґрунтуванню повинен відповідати кожний висновок, зроблений при відповіді на те або інше питання, і кінцевий, і проміжний. Не можна робити висновків, що лише фіксують порушення закону. Треба обов'язково показати наслідки такого порушення і способи відновлення порушених прав.

Студенти повинні добре знати Конституцію України - основне джерело права.

УМОВИ СКЛАДАННЯ ЗАЛІКУ З ОСНОВ ПРАВОЗНАВСТВА

Залік з дисципліни «Основи правознавства» здається в усній формі, кожному студенту ставиться три теоретичних запитання з переліку таких питань для підсумкового контролю:

1. Розвиток науки теорії держави і права в Україні. Місце теорії держави і права в системі юридичних наук.
2. Форми держави: монархії і республіки. Види монархій і республік.
3. Форми державного устрою.
4. Форми політичного режиму.
5. Історія виникнення і становлення державності в Україні. Етапи виникнення Української держави.
6. Поняття правової держави і її основні ознаки.
7. Поняття і основні ознаки права.
8. Поняття, структура і види правових норм. Реалізація правових приписів.
9. Джерела права. Законні і підзаконні акти.
10. Поняття, склад і види правовідносин. Загальна характеристика суб'єктів правовідносин. Об'єкти і зміст правовідносин.
11. Підстави виникнення, зміни і припинення правовідносин.
12. Поняття законності і її основні вимоги. Законність і демократія. Законність і правопорядок. Гарантії законності і правопорядку.
13. Правопорушення, їх види. Склад правопорушення.
14. Юридична відповідальність. Підстави юридичної відповідальності. Види юридичної відповідальності. Завдання і цілі юридичної відповідальності.
15. Поняття та загальна характеристика конституційного права.
16. Історичний аспект розвитку українського конституціоналізму. Конституційне право - правова база національного законодавства України.
17. Джерела конституційного права України. Загальна характеристика Конституції України як Основного Закону держави. Особливості внесення змін до Конституції України.
18. Загальні засади конституційного ладу України. Поняття і принципи конституційного ладу України.
19. Основні риси України як суверенної, незалежної, демократичної, соціальної і правової держави.
20. Поділ державної влади на законодавчу, виконавчу і судову.
21. Державні символи України.
22. Основи правового статусу особи в Україні. Поняття і принципи правового статусу людини і громадянина. Людина як найвища соціальна цінність.
23. Громадянство України. Система конституційних прав та свобод громадян. Гарантії здійснення прав і свобод. Основні обов'язки громадян.
24. Політика України у сфері використання мов.
25. Національна політика України.
26. Міжнародні відносини України.
27. Виборча система України. Принципи виборчого права.
28. Верховна Рада України - єдиний орган законодавчої влади в Україні. Склад Верховної Ради України. Повноваження Верховної Ради України.
29. Правовий статус народного депутата України.
30. Конституційний статус Президента України. Повноваження Президента України.
31. Кабінет Міністрів України - вищий орган у системі органів виконавчої влади. Порядок формування і повноваження Кабінету Міністрів України.
32. Місцеві органи виконавчої влади України. Місцеве самоврядування в Україні.
33. Поняття, предмет, метод і завдання адміністративного права. Система та джерела

адміністративного права.
34. Адміністративне право та державне управління. Принципи державного управління. Функції і методи державного управління.
35. Поняття і система органів державного управління.
36. Поняття і класифікація актів управління.
37. Адміністративно-правові норми та адміністративно-правові відносини.
38. Органи виконавчої влади, їх система.
39. Основні принципи державної служби. Правовий статус державних службовців. Класифікація державних службовців.
40. Поняття адміністративного правопорушення. Види адміністративних правопорушень.
41. Адміністративний примус та його види.
42. Адміністративна відповідальність.
43. Адміністративні стягнення, їх мета, види та зміст.
44. Завдання, принципи та порядок провадження у справах про адміністративні правопорушення. Адміністративне судочинство. Юрисдикція адміністративних судів.
45. Основні поняття і система кримінального права України. Джерела кримінального права України.
46. Поняття та ознаки злочину. Співучасть у злочині. Стадії вчинення злочину. Склад злочину.
47. Обставини, що виключають злочинність діяння.
48. Добровільна відмова від вчинення злочину.
49. Звільнення від кримінальної відповідальності і покарання.
50. Поняття, система та джерела цивільного права. Метод цивільно-правового регулювання. Принципи цивільного права.
51. Строки та терміни. Позовна давність.
52. Цивільно-правова відповідальність – поняття та види.
53. Загальні положення про право власності та інші речові права. Суб'єкти права власності. Види права власності. Захист права власності.
54. Право інтелектуальної власності. Авторське право та суміжні права.
55. Поняття і зміст цивільно-правових зобов'язань.
56. Договір, його значення, зміст і види. Порядок укладення і припинення договорів.
57. Поняття, предмет, метод і завдання сімейного права. Система та джерела сімейного права. Сімейно-правові норми, їх особливості.
58. Законодавство про шлюб та сім’ю України, його загальна характеристика.
59. Шлюб. Умови і порядок укладення шлюбу. Шлюбний договір.
60. Права і обов'язки батьків, дітей та інших членів сім'ї.
61. Правове регулювання шлюбного контракту.
62. Опіка і піклування за законодавством України. Державні органи опіки і піклування. Усиновлення. Патронат над дітьми.
63. Поняття, предмет та метод трудового права України. Джерела трудового права.
64. Загальна характеристика колективних договорів та угод.
65. Трудовий договір. Сторони і зміст трудового договору. Контракт як різновидність трудового договору.
66. Трудові спори. Строки і порядок розгляду трудових спорів. Органи по розгляду трудових спорів.
67. Поняття, предмет, метод, система і джерела господарського права. Поняття та види суб’єктів господарського права.
68. Підприємництво в Україні: поняття, суб’єкти, обмеження.
69. Ліцензування певних видів господарської діяльності.
70. Поняття, ознаки, види, організаційно-правові форми та державна реєстрація підприємств.
71. Поняття та види господарських товариств.

72. Поняття судочинства. Судова влада в Україні. Суди загальної юрисдикції.
73. Конституційний Суд України.
74. Поняття правоохоронної діяльності її ознаки. Органи прокуратури. Напрями діяльності.
75. Правовий статус Національної поліції України.
76. Правовий статус органів служби безпеки.
77. Правовий статус податкової міліції.
78. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини.
79. Юстиція України.
80. Нотаріат в Україні. Адвокатура в Україні.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ СТУДЕНТАМ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Для вдалої роботи над контрольною роботою варто додержуватись наступних рекомендацій:

перший крок - спробуйте отримати загальне уявлення про основні розділи і теми курсу. У цьому вам надасть допомогу викладач який читає курс лекцій під час проведення настановних занять, а також посібники, у яких наводиться короткий зміст курсу;

другий крок - проведіть поглиблене вивчення й опрацювання розділів і тем курсу правознавства шляхом: конспектування; складання схем, таблиць; перевірки засвоєння матеріалу на основі вирішення тестових завдань, ситуаційних і творчих завдань; систематичного повторення вивченого;

третій крок - об'єктивний контроль результатів вашої роботи під час складання заліку.

Послідовність роботи при підготовці до контрольних заходів має бути такою: уважно прочитати й усвідомити суть вимог конкретного питання програми; ознайомитися з конспектом; уважно опрацювати необхідний навчальний матеріал за навчальними посібниками та рекомендованою літературою. Якщо з окремої теми викладачем були запропоновані першоджерела, спеціальна наукова література, яку студент опрацьовував у період підготовки до семінарських чи інших занять, необхідно повернутися до записів цих матеріалів (а в окремих випадках і до оригіналів), відтворити в пам´яті основні наукові положення. В окремому зошиті на кожне питання програми варто скласти стислий план відповіді у логічній послідовності і з фіксацією необхідного матеріалу. Якщо окремі питання програми залишаються незрозумілими, їх необхідно написати на полях конспекту, щоб з´ясувати на консультації. Провідні положення теми (правила, закони, визначення та ін.) після глибокого усвідомлення їх суті варто завчити, повторюючи декілька разів або розповідаючи колезі. Найбільш суттєві моменти у плані підготовки відповіді варто виділяти іншим кольором, це допомагає кращому їх запам´ятовуванню.

Так поступово треба переходити від повторення матеріалу однієї теми до іншої. Коли ж повторено і систематизовано весь навчальний матеріал, необхідно переглянути його ще раз уже за своїми записами, перевіряючи подумки, як засвоєна логіка розкриття кожної теми, як зафіксовані у пам´яті основні факти, чим і як можна доповнити окремі питання.

Якщо під час основної роботи з систематизації і повторення навчального матеріалу необхідно, як правило, працювати самому (а не групою), оскільки кожному властиві індивідуальні особливості розумової діяльності, то підсумкову роботу корисно здійснювати удвох-утрьох. Це дає змогу взаємоперевірити рівень засвоєння і розуміння навчального матеріалу. У процесі підготовки до екзаменів необхідно організувати чітку установку на активне запам´ятовування.

Найзручніше готуватися до екзаменів у читальному залі бібліотеки, тут є оптимальні умови для цілеспрямованої роботи, немає чинників, що відволікають увагу (радіо, сусіди, інші побутові подразники).

Значне місце в самостійній роботі студента займає систематична праця з періодичними виданнями. Звичка читати газети, журнали (у першу чергу — пов´язані з майбутньою спеціальністю), робити виписки, розміщувати їх у певній системі — це невичерпне джерело інтелектуального розвитку і загально-культурного збагачення майбутнього фахівця, передумова його успіхів у кар´єрному сходженні.

ПЕРЕЛІК ТЕМ ДОПОВІДЕЙ ТА РЕФЕРАТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ПРАВОЗНАВСТВА»

1. Історія виникнення і становлення державності в Україні. Етапи виникнення Української держави. Конституційні основи формування правової держави в Україні.
2. Поняття, структура і види правових норм. Реалізація правових приписів.
3. Соціальна цінність і роль права в суспільстві. Джерела права. Законні і підзаконні акти. Система галузей законодавства. Поняття і структура законодавчого процесу.
4. Форми реалізації права: виконання, дотримання, використання і застосування.
5. Поняття законності і її основні вимоги. Законність і демократія. Законність і правопорядок. Гарантії законності і правопорядку.
6. Роль держави і громадськості в запобіганні правопорушень.
7. Історичний аспект розвитку українського конституціоналізму. Конституційне право - правова база національного законодавства України.
8. Основні риси України як суверенної, незалежної, демократичної, соціальної і правової держави.
9. Поділ державної влади на законодавчу, виконавчу і судову. Державні символи України.
10. Людина як найвища соціальна цінність.
11. Політика України у сфері використання мов. Національна політика України.
12. Міжнародні відносини України.
13. Адміністративне право та державне управління. Принципи державного управління. Функції і методи державного управління.
14. Поняття і система органів державного управління. Поняття і класифікація актів управління. Адміністративно-правові норми та адміністративно-правові відносини.
15. Державні службовці. Основні принципи державної служби. Правовий статус державних службовців. Класифікація посад державних службовців.
16. Громадяни та об'єднання громадян як суб'єкти адміністративного права.
17. Загальна характеристика Кодексу України про адміністративні правопорушення.
18. Підвідомчість справ про адміністративні правопорушення. Завдання, принципи та порядок провадження у справах про адміністративні правопорушення. Адміністративне судочинство. Юрисдикція адміністративних судів.
19. Основні поняття і система кримінального права України.
20. Джерела кримінального права України.
21. Функції, завдання та принципи кримінального права.
22. Кримінальна відповідальність. Підстави кримінальної відповідальності.
23. Доходи та видатки бюджету.
24. Правова характеристика бюджетної системи України.
25. Платники податків та види оподаткування.
26. Особливості оподаткування юридичних та фізичних осіб.
27. Поняття та структура цивільного законодавства. Цивільні правовідносини.
28. Здійснення і захист цивільних прав. Об’єкти цивільного права. Строки та терміни. Позовна давність.
29. Загальні положення про право власності та інші речові права. Суб'єкти права власності. Види права власності. Захист права власності.
30. Договір, його значення, зміст і види. Порядок укладення і припинення договорів. Способи забезпечення виконання зобов'язань.
31. Сімейно-правові норми, їх особливості. Сімейно-правові відносини, їх об’єкт, суб’єкт та особливості. Законодавство про шлюб та сім’ю України, його загальна характеристика. Правове регулювання шлюбного контракту. Види актів цивільного стану.
32. Опіка і піклування за законодавством України. Державні органи опіки і піклування.
33. Поняття та класифікація суб’єктів трудового права. Поняття та ознаки трудових правовідносин.

34. Зміст колективного договору (угоди) і контроль за його виконанням.
35. Загальна характеристика законодавства про зайнятість населення.
36. Загальний порядок укладення трудового договору. Форми і строки трудового договору.
37. Колективні трудові спори і порядок їх розгляду.
38. Виконання рішень по трудових спорах.
39. Підприємництво в Україні: поняття, суб'єкти, обмеження. Ліцензування певних видів господарської діяльності.
40. Поняття та види господарських товариств.

РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ТА ПЕРЕВІРКА РОЗВ'ЯЗУВАНЬ СИТУАЦІЙНИХ ЗАДАЧ З ОСНОВ ПРАВОЗНАВСТВА

В пропонованих завданнях найцікавішим і водночас найбільш складним є розв'язування ситуаційних задач. Класична правова наука певного алгоритму цієї діяльності не передбачає. Юристи-практики (судді, адвокати, нотаріуси, юрисконсульти та ін.) для розв'язання певної правової ситуації аналізують всю нормативно-правову базу з питання (не тільки кодекси і закони, а й процесуальні нормативні акти, постанови Кабінету Міністрів України, розпорядження та рішення органів місцевої виконавчої влади та місцевого самоврядування тощо). Студент традиційно спирається лише на широковідомі нормативно-правові акти, що є цілком зрозумілим. Тому спробуємо розкрити алгоритм розв'язування ситуаційних задач та процес їх оцінювання викладачем.

Розв'язування ситуаційної задачі складається з декількох етапів.

1. Етап попереднього аналізу. На цьому етапі потрібно: виявити усю юридично значущу інформацію, яка наведена в ситуаційній задачі, з'ясувати зміст завдань, які поставлені до задачі, дібрати відповідні норми, які регулюють ті правові відносини, що зазначені в ситуаційній задачі, з'ясувати суть і зміст нормативних приписів, межі їх дії в часі, просторі та в колі осіб, скласти схему на основі аналізу ситуації.

2. Етап розв'язування і планування відповіді. Під час розв'язування та планування відповіді треба пам'ятати, що необхідно не тільки чітко сформулювати, але й докладно її аргументувати. Крім цього треба вказати назви і викласти зміст тих нормативно-правових актів, нормативні приписи яких застосовуються під час вирішення ситуації. На основі порівняння фактів, викладених у задачі, з вимогами правових норм треба спланувати свою письмову відповідь і зробити відповідні висновки.

Загальний підхід до оцінювання контрольних робіт студентів:

- оцінюється правильність, повнота відповіді на поставлені завдання;
-оцінюється аргументованість відповідей, зроблених висновків, відповідність їх до застосованих норм тощо.

ЮРИДИЧНІ ЗАДАЧІ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИРІШЕННЯ

Задача 1
Громадянин Іванов уклав договір страхування із страховою компанією «ОРАНТА». Наступного дня прийшов до неї за страховою виплатою, аргументуючи це тим, що застраховане майно згоріло. Експертними спеціалістами встановлено, що майно було знищено за 5 днів до укладання договору. Страхова компанія «ОРАНТА» відмовилась виплатити страхову суму.
Вирішіть ситуацію.

Задача 2
19-річному Артему Винниченку при прийомі на роботу продавцем-консультантом було встановлено строк випробування в 2 місяці. Договір про прийом на роботу з випробуванням був датований 10 січня 2015 року. А. Винниченко добросовісно виконував свою трудову функцію протягом всіх 2-х місяців, але 14 березня 2015 р. роботодавець прийшов до висновку про незадовільність результату випробування і звільнив А. Винниченка.
Чи вправі був роботодавець встановлювати строк випробування А. Винниченка, якщо йому виповнилося тільки 19 років?
Чи правомірне звільнення А. Винниченка?

Задача 3
А.А. Немировський, перебуваючи у стані алкогольного сп'яніння в переповненому тролейбусі, з хуліганських проявів виштовхнув під час руху транспортного засобу Р.Т. Гайдичука, який зробив йому зауваження. Р.Т. Гайдичук, потрапивши під колесо тролейбусу, отримав тяжку травму, яка призвела до ампутації ноги.
Дайте юридичну оцінку даній ситуації.

Задача 4
Учні середньої школи О. Задорожній, якому виповнилось 16 років, і В. Мороз - 14 років, влаштувалися на роботу листоношами. Адміністрація встановила їм робочий день тривалістю по 6 год. щоденно (36 год. на тиждень), при цьому роз'ясниви, що оплата буде проводитись пропорційно відпрацьованому часу. О. Задорожній і В. Мороз не погодилися з таким рішенням, заявивши, що вони можуть працювати по 8 год., щоб заробити більше грошей. Отримавши відмову, вони звернулися за консультацією до юрисконсульта.
Якою повинна бути відповідь юрисконсульта?

Задача 5
Громадянка України вийшла заміж за громадянина Великобританії. Протягом двох років вони проживають на території України. У них народилася дитина.
За яких умов дитина має право набути громадянство України?

Задача 6
16-річний Олег вранці 15 листопада 2014 року зробив ранкову гімнастику, а після сніданку на прохання батьків прибрав у кімнаті. О 9 годині ранку він придбав у магазині ковбасу і булку, а з 10 до 11 години плавав у басейні, сплативши 20 грн. О 12 годині він пішов на червоне світло, внаслідок чого на нього було накладено штраф. Олег з друзями придбав у магазині 3 пляшки пива і пачку сигарет, котрі були розпиті у найближчому сквері. На зауваження перехожих компанія відповіла нецензурною лайкою. Громадяни викликали наряд міліції, неповнолітні чинили опір, погрожуючи міліціонерам розправою.
У яких випадках Олег вступав у правові відносини?

Якими галузями права регулюються ці відносини?
В яких випадках були порушені норми права?

Задача 7
Петро не повернув Марині завдаток у подвійному розмірі; Михайло був незаконно звільнений із посади спеціаліста управління економіки облдержадміністрації; фермерське господарство із статусом юридичної особи «Урожай» поставило неякісну продукцію до супермаркету «Сільпо»; Олеся не може приватизувати квартиру через неправильне тлумачення на її думку органами виконавчої влади і судами відповідних правових норм. Визначте, до яких судів за захистом свого права повинні звернутися зацікавлені особи.

Задача 8
Батько зі своїм старшим сином Олегом був два місяці на заробітках. За зароблені гроші ними було придбано автомобіль «Жигулі». Мати Олега на заробітки з ним та своїм чоловіком не виїжджала. Визначіть, кому належатиме майно. Свою відповідь коротко обґрунтуйте.

Задача 9
Громадянин США українського походження, звернувся до Комісії при Президентові України з питань громадянства з проханням прийняти його до громадянства України. За яких умов громадянину США може бути надано громадянство України?

Задача 10
Сімнадцятирічний Вадим був прийнятий на роботу слюсарем на завод «Інтергалко» з випробувальним строком тривалістю 2 місяці. При влаштуванні на роботу він подав трудову книжку, паспорт та ідентифікаційний код. З ним було укладено договір про повну матеріальну відповідальність. У зв'язку з тим, що на момент укладення договору Вадиму виповнилося 17 років і 6 місяців, адміністрація встановила для нього робочий час тривалістю в 40 годин на тиждень. Через 5 місяців він звернувся з проханням до адміністрації про надання йому щорічної основної відпустки повної тривалості, але йому в цьому відмовили, як такому, що ще не відпрацював 6 місяців. Відпустка йому була надана рівно через рік після початку роботи на підприємстві, тривалістю 24 календарні дні. Під час першого року роботи на підприємстві, Вадима кілька разів залучали до надурочних робіт. Працюючи на підприємстві, Вадим одночасно навчався у вечірній школі. У 2014 році під час закінчення вечірньої школи для складання випускних іспитів, він отримав відпустку без збереження зарплати тривалістю у 10 днів. Назвіть усі випадки порушення законодавства у ситуації, що аналізується.

Задача 11
Прем'єр-міністр України виступив зі звітом про виконану роботу за рік перед Верховною Радою України. Звіт роботи Кабінету Міністрів України визнано незадовільним.
Які наслідки це має для уряду?

Задача 12
Громадянин Німеччини Золь І.А., перебуваючи на борту туристичного лайнера, що пришвартувався в одеському порту, скоїв ряд хуліганських дій, що в Україні кваліфікуються як злочин. Дайте юридичний аналіз викладеного факту. Чи підлягає він кримінальній відповідальності за законодавством України? Яку відповідальність буде нести громадянин Німеччини?

Задача 13
20 вересня 2014 року чотирнадцятирічний Юлій та шістнадцятирічний Олександр

вирішили поїхати в ліс по гриби. На ранковий електропоїзд вони спізнилися і тому на залізничній станції непомітно для працівників станції вони сіли у товарний вагон і поїхали. Проїжджаючи мимо лісу, вони на ходу вистрибнули з потяга і пішли по гриби. Назбиравши повні кошики грибів, Юлій та Олександр вирішили розпалити в лісі багаття та спекти картоплю, яку вони із собою взяли. Їжу вони приготували, пообідали і заснули. Прокинулися від крику лісника, який гасив пожежу, що зайнялася від розпаленого ними багаття. На щастя, встигло згоріти тільки листя на площі п'яти квадратних метрів та обгоріло одне дерево. Шкоду, яка була заподіяна Державному комітету лісового господарства України, було оцінено у 3 000 гривень. Дайте розгорнутий юридичний аналіз ситуації, вказавши при цьому види правопорушень, які були скоєні винними і хто повинен відшкодувати завдану шкоду.

Задача 14
Василь та Віолетта зареєстрували шлюб без мети створення сім'ї. Який спосіб захисту сімейного права слід обрати в цій ситуації?

Задача 15
В день виборів громадянин Іванов А.Р., перевіряючи списки виборців, не виявив своє прізвище в списках виборців. У зв'язку з цим голові дільничної виборчої комісії ним була направлена письмова заява з проханням внести його до списків. Голова відмовив у розгляді заяви, так як це, на його думку, не належить до його компетенції.
Які покарання за неправильність списків можуть бути застосовані і до яких суб'єктів?

Задача 16
Особа без громадянства Алібекова А.В., проживаючи на території України на протязі 5-ти років, виявила бажання набути громадянства України. Разом з нею проживає її дитина 14 років, також особа без громадянства. Як вирішити дану ситуацію? До компетенції якого органу належить вирішення даного питання? До якого органу особа Алібекова А.В., повинна подати заяву про набуття громадянства України? Як вирішується питання про громадянство дитини?

Задача 17
10 серпня 2014 року було укладено шлюб між Юлею та Антоном. Цю визначну подію у житті Юлії та Антона дуже важко сприйняв Євген, колишній наречений Юлії. Він ніяк не міг змиритися з тим, що Юлія відмовила йому в укладанні шлюбу і вирішила вийти заміж за Антона. У день реєстрації шлюбу Антон випив 300 грам горілки і, будучи в нетверезому стані, намагався не допустити реєстрації шлюбу в РАЦСі. Однак, на урочисту реєстрацію шлюбу він запізнився і тому вирушив до ресторану, де мало відбутися весілля. Охоронець ресторану не дав можливості Євгену увійти до залу, де відбувалося святкування. Роздратований Євген зіштовхнув охоронця із сходів, внаслідок чого той отримав черепно-мозкову травму, яка була кваліфікована як тяжке тілесне ушкодження. Після цього він розбив вікно, неподалік якого сиділи наречені, і втік. Від розбитого скла ніхто не постраждав. Дайте кримінально-правову кваліфікацію дій Євгена. Розкрийте склад скоєного ним злочину (злочинів).

Задача 18
У січні 2013 року Олег та Ганна почали зустрічатися. У квітні цього ж року Ганна завагітніла від Олега. Олег пообіцяв Ганні, що одружиться з нею. У вересні 2013 року Ганна народила від нього дочку Вероніку. 10 травня 2014 року Олег їхав зі своїм батьком Архипом в одному автомобілі і потрапив в аварію. Архип помер на місці аварії, а Олег наступного дня. За Архипом, який усе своє майно заповів Олегові, залишилося спадкового майна вартістю 400 тис. грн. При цьому слід зазначити, що вдова Архипа Магдалина була

інвалідом третьої групи і на Архипа за рішенням суду було покладено обов'язок щодо відшкодування моральної шкоди завданої ним поширенням неправдивих відомостей про депутата обласної ради Валентина у розмірі 100 тис. грн. На момент смерті боржника рішення суду не було виконано. За самим Олегом спадкового майна залишилося на суму 100 тис. грн. Заповіту він не залишив. Однак при цьому слід зазначити, що за два дні до смерті Олег уклав договір із видавництвом «Зірка», за яким протягом року він мав написати і передати видавництву для друку наукову монографію. За умовами договору Олегові було в день вступу у правовідносини із видавництвом виплачено 10 тис. грн. авансового платежу. 11 листопада 2014 року Свідоцтво про право на спадщину, яка залишилося за Олегом, отримала Магдалина. Чи може Вероніка стати спадкоємцем за Олегом ? Якщо може, то майно якої вартості вона може успадкувати? Свою відповідь обґрунтуйте.

Задача 19
09.05.2015 року в м. Київ, по в. Хрещатик, 36 знайдено новонароджене дитя. Батьки дитини невідомі. Чи отримає дане дитя громадянство України?

Задача 20
Конституційний Суд України відмовив у розгляді клопотання малого підприємства «Амазонка» про неконституційність постанови Кабінету Міністрів України.
Чи правильні дії суду (обґрунтуйте)?
Які нормативно-правові акти регулюють дане питання?

Задача 21
Максим кричав біля вікон громадян у нічний час. Склад якого правопорушення містить діяння Максима?

Задача 22
За договором, який уклали між собою Володимир та Семен, перший мав щодня відвозити другого на роботу і назад за плату, про яку вони домовилися. Виплата відпускних і оплата листків тимчасової непрацездатності не передбачалася. У які правові відносини за галузевою ознакою вступили Володимир та Семен, уклавши такий договір?

Задача 23
Сідор викрав із підприємства, на якому працював, деталь вартістю 89 гривень. Назвіть види юридичної відповідальності, до яких його можна притягнути за таке неправомірне діяння.

Задача 24
Визначте, які структурні елементи юридичної норми наведені у статті закону. «При влаштуванні на роботу працівники зобов'язані подати трудову книжку, оформлену в установленому порядку». Відповідь обґрунтуйте.

Задача 25
Під час працевлаштування на підприємство ПАТ «Електромотор», випускнику 2015 р. Буковинського державного фінансово-економічного університету Трохимову С. запропонували укласти трудовий договір з випробувальним строком 2 місяці.
Чи правомірні такі дії відділу кадрів підприємства?

Задача 26
Тарас та Руслан домовились про те, що вчинять розбійний напад на Тамару, яка перебувала у квартирі. Вони домовились таким чином, що Руслан мав оглушити Тамару

молотком, а після того вони мали скоїти викрадення цінного майна, яке було у її квартирі. Відчинивши двері квартири заздалегідь заготовленим ключем, вони обоє зайшли у приміщення в масках. У той час, коли Тарас був у коридорі, Руслан вдарив Тамару, яка знаходилась на кухні, по голові молотком. Але оскільки у неї на голові були бігуді, то ударом мети не вдалося досягнути. Тамара почала кричати і чинити опір. Злякавшись можливого викриття Руслан тричі вдарив Тамару по голові молотком. Внаслідок цього вона померла. У момент нанесення ударів Русланом Тарас збирав цінні речі у дорожню сумку в одній із кімнат. Дайте кваліфікацію діяння Тараса і Руслана, розкрийте склад скоєних злочинів.

Задача 27

Розташуйте у правильній послідовності етапи внесення змін до І розділу Конституції України:

А) подання законопроекту про внесення змін до І розділу Конституції до Верховної Ради України Президентом України або не менш, як двома третинами народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради України;

Б) прийняття законопроекту не менш, як двома третинами від конституційного складу Верховної Ради України;

В) надання висновку Конституційним Судом України про відповідність законопроекту про внесення змін до І розділу Конституції вимогам Основного закону;

Г) затвердження Всеукраїнським референдумом, який призначається Президентом України, змін до І розділу Конституції України.

Задача 28

Завод будівельних матеріалів звернувся до територіального відділення Антимонопольного комітету із заявою про те, що акціонерне товариство «Будматеріали» через магазин, що йому належить, дискредитує продукцію заводу. До заяви були додані фотографії вітрини магазину, де зображені браковані цеглини з оголошенням такого змісту: «Шановні покупці! Таку браковану цеглу ви можете придбати на заводі будівельних матеріалів. Ціна така ж, як і на нашу, якісну. Поміркуйте!». У процесі перевірки встановлено, що протягом останніх трьох років жодної претензії щодо якості цегли, що вироблялась заводом, не надходило. Посадові особи акціонерного товариства «Будматеріали» не надали доказів того, що розміщена у вітрині магазину цегла виготовлена на заводі.

Питання:

Який вид правопорушення в даній ситуації?

Задача 29

Визначте послідовність дій при реалізації права на створення сім'ї шляхом укладання шлюбу:

А) ознайомлення працівниками органу державної реєстрації актів цивільного стану наречених з їхніми правами та обов'язками як майбутніх подружжя і батьків та попередження про відповідальність за приховування перешкод до реєстрації шлюбу;

Б) проходження медичного обстеження нареченими;

В) подання жінкою та чоловіком заяви про реєстрацію шлюбу до державного органу реєстрації актів цивільного стану;

Г) реєстрація шлюбу.

Задача 30

Англія розділяється на графства, які в свою чергу діляться на округи. Самостійною адміністративно-територіальною одиницею є Великий Лондон. В кожному графстві, окрузі діють виборні ради, які займаються справами місцевого значення.

Визначте, яку форму державного устрою має Англія. Обґрунтуйте відповідь.

Задача 31
Шлюбний договір, укладений між Степаном та Ольгою, містить наступні умови:
1. В Ольги виникне право на утримання від Степана у разі її непрацездатності, якщо на момент виникнення непрацездатності вони проживуть у шлюбі не менше 5 років.
2. Усі речі, придбані для професійних занять одного з подружжя вартістю до 3 тис. грн., будуть особистою власністю кожного з подружжя.
3. Орендна плата, яка буде отримана за користування квартирою, яка належить подружжю на праві спільної сумісної власності, буде власністю Степана.
4. У разі поділу майна, що є спільною сумісною власністю, частка Степана складатиме 3/5, а частка Ольги - 2/5.
5. Кожен із подружжя може змінити своє місце проживання тільки за письмовою згодою іншого з подружжя.
Визначте, які з умов договору суперечать законодавству, а які врегульовують відносини інакше, ніж Сімейний кодекс України.

Задача 32
Приватне акціонерне товариство «Альянс» через зміну місцезнаходження, зафіксованого в статуті, подало в реєструючий орган документи для перереєстрації. Державний реєстратор відмовив у перереєстрації, мотивуючи тим, шо це протирічить діючому законодавству.
Чи є правомірною відмова державного реєстратора? Обґрунтуйте відповідь з посиланням на відповідний нормативно-правовий акт.

Задача 33
Комбайнер Шмигельський на буряковому полі навантажив на причіп одну тону кормового буряка і намагався відвезти його додому, але був затримай на полі працівниками сільськогосподарського кооперативу.
Якою має бути кримінально-правова оцінка дій гр. Шмигельського?

Задача 34
Громадянка України Василенко вийшла заміж за громадянина США Джонсона. Під час проживання в Україні, у них народилася дитина. До громадянства якої держави належатиме дитина і яким законом слід керуватися при вирішенні даної ситуації?

Задача 35
Народний депутат Климчук звернувся до Конституційного Суду України зі проханням розтлумачити норми Конституції України. Що входить до компетенції Конституційного Суду України? Як вирішити дане питання?

Задача 36
Визначіть, у якій із нижчезапропонованих ситуацій, має місце укладення фіктивного шлюбу, а в яких «шлюбу за розрахунком». Свою відповідь коротко поясніть і з'ясуйте, чим розрізняються ці два шлюби.
Ситуація 1. Лікар Андрій, знаючи про те, що його пацієнтка є смертельно хворою (вона про це не знала) запропонував їй укласти шлюб, сподіваючись таким чином успадкувати її майно.
Ситуація 2 . Молода актриса Зоряна вирішила укласти шлюб з відомим режисером, який би забезпечив їй творче зростання.
Ситуація 3. Аспірантка Степанида уклала шлюб із молодим професором, передбачаючи спрощений захист дисертації.
Ситуація 4 . Дівчина із небагатої сім'ї уклала шлюб із бізнесменом, що дало б їй можливість залишити роботу.
Ситуація 5. 20-ти річний Олексій одружився із 25-ти річною Галиною, матір'ю –

одиначкою двох малолітніх дітей, і усиновив їх з метою ухилення від строкової служби у Збройних Силах України.

Задача 37
25 березня 2014 р. Олексій уклав договір позики із Петром. За цим договором Олексій отримав від Петра строком на два роки п'ятдесят тисяч грн., а після закінчення строку договору мав повернути шістдесят тисяч грн. 25 квітня 2014 р. Олексій раптово помер. Про смерть Олексія Петро дізнався 25 червня 2014 р. 25 жовтня 2014 р. Петро пред'явив вимогу Микиті, який успадкував майно за Олексієм, негайного повернення боргу. При цьому Петро посилився на ч. 2 ст. 1281 Цивільного кодексу України відповідно до якої кредитор спадкодавця може пред'явити свої вимоги до спадкоємців, які прийняли спадщину, незалежно від настання строку вимоги. Чи є вимога Петра правомірною? Свою відповідь обгрунтуйте.

Задача 38
Богдан і Марія познайомилися на дискотеці. Після дискотеки вони почали зустрічатися і врешті-решт вирішили одружитися. При цьому Марія приховала від Богдана той факт, що у неї є позашлюбна дитина. Крім цього Марія, працюючи помічником адвоката, видавала себе за адвоката і, користуючись дорогим легковим автомобілем на підставі договору майнового найму, наречена твердила, що цей транспортний засіб належить їй на праві приватної власності. Уже через тиждень після укладення шлюбу весь обман розкрився. Богдан звернувся до суду з позовом про визнання шлюбу недійсним, як такого, що укладений під впливом обману. Він стверджував, що у Сімейному кодексі України шлюб розглядається як різновид цивільно-правового правочину, а тому на всі питання, що стосуються шлюбу, поширюються положення глави 16 Цивільного кодексу України, в тому числі і норми, які визначають умови дійсності правочинів. Правочин визнається судом недійсним, якщо він укладений під впливом обману. На думку Богдана, недійсним має бути визнаний і його шлюб, який є особливим різновидом правочину. Дайте юридичний аналіз ситуації.

Задача 39
25 грудня 2014 р. на запрошення Григорія відсвяткувати із ним день народження прийшов Михайло. У присутності гостей Михайло урочисто подарував Григорію 2 тис. гривень. При цьому слід зазначити, що всі гості бачили, як Михайло вийняв із конверта чотири грошові знаки номіналом по 500 грн. кожний. 27 грудня дружина Михайла, дізнавшись про зроблений Григорію подарунок, влаштувала скандал і поставила вимогу перед чоловіком про повернення назад грошей. Вона вважала, що гроші можна повернути, оскільки договір дарування валютних цінностей укладено у неналежній формі. У зв'язку з тим, що на вимогу Михайла Григорій відмовився повернути гроші, перший звернувся до суду з позовом, у якому вимагав примусити Григорія до повернення грошей, як таких, які були отримані за недійсним (нікчемним) договором дарування. У свою чергу Григорій звернувся до суду з позовом, у якому просив суд визнати договір про дарування валютних цінностей дійсним. Яке рішення повинен прийняти суд? Свою відповідь обгрунтуйте.

Задача 40
Василь та Віолетта зареєстрували шлюб без мети створення сім'ї. Який спосіб захисту сімейного права слід обрати в даній ситуації?

Задача 41
Громадянин Семенов В. відмовився давати показання на досудовому розслідуванні як свідок по справі, за якою звинувачувався його син Андрій. Слідчий прокуратури пригрозив, що порушить справу і застосує кримінальну відповідальність до громадянина

Семенова В.
Чи правомірна поведінка слідчого прокуратури? Відповідь обґрунтуйте.

Задача 42
У січні 2013 року Олег та Ганна почали зустрічатися. У квітні цього ж року Ганна завагітніла від Олега. Олег пообіцяв Ганні, що одружиться з нею. У вересні 2013 року Ганна народила від нього дочку Вероніку. 10 травня 2014 року Олег їхав зі своїм батьком Архипом в одному автомобілі і потрапив в аварію. Архип помер на місці аварії, а Олег наступного дня. За Архипом, який усе своє майно заповів Олегові, залишилося спадкового майна вартістю 400 тис. грн. При цьому слід зазначити, що вдова Архипа Магдалина була інвалідом третьої групи і на Архипа за рішенням суду було покладено обов'язок щодо відшкодування моральної шкоди завданої ним поширенням неправдивих відомостей про депутата обласної ради Валентина у розмірі 100 тис. грн. На момент смерті боржника рішення суду не було виконано. За самим Олегом спадкового майна залишилося на суму 100 тис. грн. Заповіту він не залишив. Однак при цьому слід зазначити, що за два дні до смерті Олег уклав договір із видавництвом «Зірка», за яким протягом року він мав написати і передати видавництву для друку наукову монографію. За умовами договору Олегові було в день вступу у правовідносини із видавництвом виплачено 10 тис. грн. авансового платежу. 11 листопада 2014 року Свідоцтво про право на спадщину, яка залишилася за Олегом, отримала Магдалина. Чи може Вероніка стати спадкоємцем за Олегом ? Якщо може, то майно якої вартості вона може успадкувати? Свою відповідь обґрунтуйте.

Задача 43
Святослав проживав із Тамарою 21 рік без реєстрації шлюбу. Останні 12 років Тамара була паралізована і тому Святослав доглядав її і утримував. У грудні 2014 року Тамара померла, заповіту не залишила. Єдиний спадкоємець за законом, її сестра Богдана, поставила вимогу перед Святославом звільнити жиле приміщення, оскільки незабаром вона отримає свідоцтво про право власності на це приміщення як єдиний спадкоємець померлої. Оцініть ситуацію. Дайте пораду Святославу, як йому стати спадкоємцем.

Задача 44
Розташуйте джерела права України у логічній послідовності залежно від ступеня їх вагомості щодо обсягу врегулювання правових відносин (у порядку зменшення ступеня вагомості): нормативний договір; правовий звичай; нормативно-правовий акт; міжнародно-правовий акт, ратифікований у встановленому законодавством порядку Верховною Радою України. Відповідь обґрунтуйте.

Задача 45
Визначте момент набрання чинності закону (початок дії), прийнятого 16.09.2011 р., якщо Президентом України 20.09.2011 р. було накладено вето, а при повторному розгляді 05.10.2011 р. закон був прийнятий знову і опублікований у газеті «Голос України» 20.10.2011р. Відповідь обґрунтуйте.

Задача 46
Громадянка Ільчишина М.І. зберігала золотий ланцюжок у ломбарді і, коли прийшла по нього, їй повернули лише 150 грн., та пояснили, що пройшло вже три місяці після закінчення строку зберігання. За зберігання вона не заплатила, тому що ці гроші вирахували із суми виторгу проданого золотого ланцюжка.
Чи мав на це право ломбард?

Задача 47

До Міністерства юстиції України звернулася із заявою про реєстрацію і видачу реєстраційного свідоцтва, створена на установчому з'їзді політична партія, «Нова генерація». У програмі цієї партії, зокрема, містилися положення про те, що Україна для українців, що членам партії забороняється відвідувати молитовні будинки, що партія може мати у своєму підпорядкуванні дружинників, котрі можуть мати на озброєнні холодну і пневматичну зброю, що партія прагне повернути прогресивну систему оподаткування (чим більша зарплата, тим більший відсоток податку повинен сплачуватися), що партія хоче заборонити навчання за контрактом у державних вузах. На підтримку створення політичної партії було зібрано 12 тис. підписів. З них у восьми областях України по одній тисячі (підписи були зібрані у кожній адміністративно-територіальній одиниці області), а у п'ятьох областях України по вісімсот підписів (підписи були зібрані тільки в обласних центрах). Міністерство юстиції України у реєстрації політичної партії відмовило. Чи правомірною є відмова? Свою відповідь обгрунтуйте.

Задача 48

Під час голосування на виборах Президента України 25 травня 2014 р. на виборчу дільницю м. Овідіополя прибуло 15 ромів, із яких письменним був тільки один. Всі вони звернулися до голови дільничної виборчої комісії (далі ДВК) з проханням, щоб у кабіну для голосування з ними зайшов їхній товариш, який вміє читати і писати, з метою надання допомоги у заповненні виборчого бюлетеня. Голова ДВК відмовив їм у цьому, посилаючись на те, що відповідно до частини 4 статті 76 Закону України «Про вибори Президента України», до кабіни для голосування може запросити іншу особу тільки той виборець, який має фізичні вади. Неписьменність такою вадою не є. Тому голова ДВК заборонив члену ДВК видавати ромам бюлетені для голосування. До того ж, на його думку, якби такий дозвіл було надано, мало б місце порушення таємниці голосування. Чи правомірні були дії голови ДВК? Свою відповідь обґрунтуйте.

Приклад розв'язання юридичної задачі

19-річному Артему Винниченку при прийомі на роботу продавцем-консультантом було встановлено строк випробування в 2 місяці. Договір про прийом на роботу з випробуванням був датований 10 січня 2015 року. А. Винниченко добросовісно виконував свою трудову функцію протягом всіх 2-х місяців, але 14 березня 2015 р. роботодавець прийшов до висновку про незадовільність результату випробування і звільнив А. Винниченка.

Чи вправі був роботодавець встановлювати строк випробування А. Винниченка, якщо йому виповнилося тільки 19 років?

Чи правомірне звільнення А. Винниченка?

Розв'язання: основним джерелом, яке стосується даної ситуації є Кодекс законів про працю України. Відповідно до трудового законодавства встановлення випробування при прийнятті на роботу є однією із додаткових (факультативних) умов трудового договору. Відповідно до ст. 26 Кодексу законів про працю України випробування при прийнятті на роботу не може встановлюватися для певних категорій осіб: неповнолітніх; молодих робітників після закінчення професійних навчальних закладів; осіб звільнених у запас з військової чи альтернативної служби; інвалідів, направлених на роботу відповідно до рекомендацій медико-соціальної експертизи; при прийнятті на роботу в іншу місцевість; при переведенні на інше підприємство; при прийнятті за конкурсом і в інших випадках, передбачених законодавством. Відповідно до умов задачі А. Винниченко не відноситься до категорії осіб, для яких не може бути встановлено випробування при прийнятті на роботу. Згідно ст. 27 Кодексу законів про працю України строк випробування при прийнятті на роботу робітників (посада продавця-консультанта відноситься саме до цієї

категорії працівників) не може перевищувати одного місяця. Отже, мало місце порушення законодавства при встановленні тривалості випробування для А. Винниченка. Але навіть якби встановлення двохмісячного строку випробування для А. Винниченка і було правомірним, роботодавець не міг звільнити А. Винниченка як такого, що не витримав випробування, бо з дня виникнення трудових відносин до дня звільнення минуло більше двох місяців, а згідно ст. 28 Кодексу законів про працю України, коли строк випробування закінчився, а працівник продовжує працювати, то він вважається таким, що витримав випробування, і наступне розірвання трудового договору допускається лише на загальних підставах. Отже, звільнення Винниченка є не правомірним.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Конституція України // [електронний ресурс http://zakon.rada.gov.ua]
2. Закон України «Про Національний Банк України» // [електронний ресурс http://zakon.rada.gov.ua]
3. Закон України «Про банки банківську діяльність» // [електронний ресурс http://zakon.rada.gov.ua]
4. Закон України «Про державний бюджет на поточний рік» // [електронний ресурс http://zakon.rada.gov.ua]
5. Закон України Про акціонерні товариства // [електронний ресурс http://zakon.rada.gov.ua]
6. Закон України Про вибори народних депутатів України // [електронний ресурс http://zakon.rada.gov.ua]
7. Закон України Про вибори Президента України // [електронний ресурс http://zakon.rada.gov.ua]
8. Закон України Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом // [електронний ресурс http://zakon.rada.gov.ua]
9. Закон України Про господарські товариства // [електронний ресурс http://zakon.rada.gov.ua]
10. Закон України Про громадянство України // [електронний ресурс http://zakon.rada.gov.ua]
11. Закон України Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб підприємців // [електронний ресурс http://zakon.rada.gov.ua]
12. Закон України Про державну службу // [електронний ресурс http://zakon.rada.gov.ua]
13. Закон України Про колективні договори та угоди // [електронний ресурс http://zakon.rada.gov.ua]
14. Закон України Про конституційний суд України // [електронний ресурс http://zakon.rada.gov.ua]
15. Закон України Про прокуратуру // [електронний ресурс http://zakon.rada.gov.ua]
16. Закон України Про судоустрій і статус суддів // [електронний ресурс http://zakon.rada.gov.ua]
17. Кодекс адміністративного судочинства України // [електронний ресурс http://zakon.rada.gov.ua]
18. Кодекс законів про працю України // [електронний ресурс http://zakon.rada.gov.ua]
19. Кодекс України про адміністративні правопорушення // [електронний ресурс http://zakon.rada.gov.ua]
20. Бюджетний кодекс України // [електронний ресурс http://zakon.rada.gov.ua]
21. Податковий кодекс України // [електронний ресурс http://zakon.rada.gov.ua]
22. Господарський кодекс України // [електронний ресурс http://zakon.rada.gov.ua]
23. Господарський процесуальний кодекс України // [електронний ресурс http://zakon.rada.gov.ua]
24. Кримінальний кодекс України // [електронний ресурс http://zakon.rada.gov.ua]
25. Кримінально-процесуальний кодекс України // [електронний ресурс http://zakon.rada.gov.ua]
26. Сімейний кодекс України // [електронний ресурс http://zakon.rada.gov.ua]
27. Цивільний кодекс України // [електронний ресурс http://zakon.rada.gov.ua]
28. Цивільний процесуальний кодекс України // [електронний ресурс http://zakon.rada.gov.ua]

Додаткова Література

29. Адвокатура України: Навч. посіб. – 2-ге вид., випр. / За ред.. В.К. Шкарупи. – К., 2008. – 398 с.

30. Адміністративна відповідальність посадових осіб: Монографія / Матіос А.В. – К., 2007. – 223 с. Базилевич В. Д., Баластнк Л. О. Державні фінанси: Навч. посіб. – К.: Атіка, 2009. – 368 с.

31. Банківське право України / Ю. В. Ващенко: Навч. посіб. – К.: ЦУЛ, 2008. – 344 с.

32. Берлач А. І. Фінансове право: Курс дистанційного навчання. – К.: Олді плюс, 2006. – 288 с.

33. Біленчук А. І., Динник Г. В., Лютіш С. В. Страхове право. – К.: Атіка, 2009.

34. Будко А. Д., Марченко Б. М. Внутрішній фінансовий контроль у системі фінансового контролю України // Фінанси України. – 2008. – № 8.

35. Воронова Л. К Фінансове право: Підручник. – К.: Олді плюс, 2009. – 460 с.

36. Воронова Л. К., Кучерявенко Н. П. Финансовое право. – Х.: Одиссей, 2008. – 448 с.

37. Голяк Л. В. Порівняльне правознавство [Електронний ресурс] : курс лекцій / Л. В. Голяк, А. С. Мацко, О. В. Тюріна. – К. : МАУП, 2004. – 200 с.

38. Господарське законодавство: Навч. посіб. / За ред. В.Л. Ортинського. – К., 2008. – 359 с.

39. Збірник законів України про працю. – 2-ге вид., випр. і доп. / Упор. Н.Б. Болотіна. – К., 2008. – 349 с.

40. Кириченко В. М. Правознавство : модульн. курс / В. М. Кириченко. – К. : ЦУЛ, 2007. – 328 с.

41. Кунченко-Харченко, В. І. Правознавство [Текст] : навч. посіб. / В. І. Кунченко-Харченко, В. Г. Печерський, Ю. Ю. Трубін. – Львів : Кондор, 2011. – 474 с.

42. Меленко О.В. Методологія правознавства в науковій спадщині Б. О. Кістяківського : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук; спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / О. В. Меленко ; Одеська національна юридична академія. – Одеса : [ПП «Фенікс»], 2008. – 21 с.

43. Наукові та науково-правничі школи: Стан та проблеми правового регулювання / Андрейцев В.І. - К., 2009. – 414 с.

44. Нотаріат в Україні: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів, викладачів юридичних навчальних закладів. / За ред. В.М. Бесчастного. – К., 2008. – 494 с.

45. Основи держави і права України: Підруч. Для ВНЗ. / За ред.. В.Л. Ординського. – К., 2008. – 583 с.

46. Основи правознавства: Навч. посіб. / Семерак О.С., Семерак І.О. – К., 2008. – 408 с.

47. Основи демократії. Права людини та їх забезпечення в умовах суспільних змін: Навч. посіб. – 2-ге вид., випр. /Філонов О.В., Субботін В.М. – К., 2008. – 215 с.

48. Права людини в Україні: Навч. посіб. для студентів, викладачів ВНЗ. / Гончаренко О.М. – К., 2008. – 207 с.

49. Прокуратура України: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. І доп. / Косюта М.В. – К., 2010. – 404 с.

50. Правознавство : навч. посіб. / В. М. Курило, В. П. Пастухов, В. Ф. Пеньківський, Є. В. Філіндаш ; за заг. ред. В.П. Пастухова. – К. : Алерта, 2006. – 397 с.

51. Правознавство [Текст] : навч. посіб. / за ред. П. Д. Пилипенка. – 3-тє вид., стереот. – Львів : Новий Світ-2000, 2011. – 512 с.

52. Правознавство : підручник / А. І. Берлач, С. С. Бичкова, Д. О. Карпенко та ін. – К. : Правова єдність, 2008. – 792 с.

53. Правознавство : підручник / відп. ред. О.В. Дзера. – 10-те вид., перероб. і доп. –

К. : Юрінком Інтер, 2009. – 848 с.

54. Правознавство : підручник / за ред. В.В. Копєйчикова, А.М. Колодія. – К. : Юрінком Інтер, 2007. – 752 с.

55. Семерак О. С. Основи правознавства : навч. посіб. / О. С. Семерак, І. О. Семерак. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2008. – 480 с. – (Вища освіта XXI ст.).

56. Шпиталенко Г. А. Основи правознавства : навч. посіб. / Г. А. Шпиталенко. – К. : Каравела, 2006. – 375 с.

Ресурси

57. Офіційний сайт Наукової бібліотеки ім. Максимовича [сайт http:// www.lib-gw.univ.kiev.ua].

58. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського [сайт http:// www.nbuv.gov.ua].

59. Офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки [сайт http:// www.alpha.rada.kiev.ua].

60. www.kmu.gov.ua Кабінет Міністрів України

61. www.rada.gov.ua Верховна рада України

62. www.president.gov.ua - офіційна сторінка Президента України.

63. www.minfin.gov.ua - Міністерство фінансів України